

ALOIS JIRÁSEK (1851 - 1930)

F. L. VĚK DÍL I. (1888)

Jirásek, A.: F. L. Věk Díl I., Nakladatel Václav Petr, Praha, 1939, páté vydání

Román o těžkém životě nadaného zpěváka a hudebníka.

Děje se v Čechách (v Dobrušce a v Praze) po skončení sedmileté války (18. stol).

František Věk - zpočátku čiperný zvědavý hošík, později velice talentovaný hudebník a úspěšný student, odmala samostatný

František se narodil 11. dubna 1769 po několika neúrodných letech. Jeho rodina sice nepatřila k nejchudším, ale rozhodně neměla peněz nazbyt. Otec, katolík, povoláním kramář, byl velice přísný a často z něj měla strach i jeho žena, Františkova matka. Ta také Františkovi přirostla k srdci a dlouho se za něj stavěla a přimlouvala u neúprosného otce.

Sousedem této rodiny byl Žalman. Starý, uzavřený člověk, byl příslušníkem Jednoty bratrské, což bylo v té době zakázáno. Malý František několikrát nakukoval oknem do jeho světničky a jednou ho zastihl při čtení zakázané Bible Kralické. Později, když si ho Žalman oblíbil a začal ho brát k sobě do světnice, se podřekl a prozradil to, že ho viděl se zakázanou Biblií. Shodou náhod k němu druhý den přišla komise a vzácnou knihu mu zabavila. Tehdy se Žalman na rodinu Věkovu velmi rozzlobil a přestal s nimi mluvit.

Když nastoupil František do školy, byla zavedena povinná němčina, která mu dělala zpočátku velké problémy. Už v tomto věku se věnoval hudbě, uměl krásně zpívat. Toho využil jeho učitel Havránek a nabídl mu studium v Praze v klášteře. Jeho otec rozhodl, a tak se vydal do Prahy.

V klášteře vycházel s ostatními choralisty celkem dobře, jen se mu stále stýskalo po matce. Jednou, když se vracel pozdě v noci klášteřem do svého pokoje, ve tmě omylem shodil tělo údajně mrtvého knihovníka na zem a zachránil ho tím před pohřbením za živa. Od té doby si ho knihovník oblíbil a nechával ho v knihovně. Protože měl František už odmala velkou zálibu v knihách, byl rád a několikrát se dokonce dostal k dílům Jana Amose Komenského, která byla tehdy zakázaná.

I ve škole se mladému Věkovi docela dařilo, byl dokonce nejlepší ze třídy. Tuto radost mu ovšem zkazilo náhlé úmrtí knihovníka a navíc to, že jeho klášter měl být zrušen. Uvnitř se již vše uklízelo a balilo a knihovna byla zapečetěna. Pro jeho (zatím) malý vzrůst byl vybrán k tomu, aby komínem vlezl do knihovny a přinesl odtamtud některé vzácné knihy. Sám si jich také několik vzal a mnoho si jich posléze koupil, když měly být rozprodány. Mezi nimi i Bibli kralickou, kterou vrátil Žalmanovi a

udobřil si ho tím.

Další rok již si studium filosofie platil sám, ovšem dostával pravidelně stipendium (od jeho osobního setkání s císařem) a přivydělával si učením hudby, konkrétně hry na housle. Chodil pravidelně k Butteaovým, u nichž vyučoval mladou, ale němou Paulu. Postupem času se do ní zamiloval, ale nic jí nedal najevo. Také nevěděl, že Paula potají miluje Václava Tháma, mladého herce a národního obroditele a Františkova přítele. I František zanedlouho přilnul k divadelní společnosti, dokonce vypomáhal v Mozartově operě Don Giovanni. Bohužel za této doby bylo touto společností velice pohrdáno a tak, když se o počínání mladého Věka dozvěděl jeho otec, přijel do Prahy a strašně se se synem pohádal. Také zjistil, že jeho syn doslova promeškal první rok univerzity.

To ale ještě nebylo zdaleka všechno. Na výletě pořádaném rodinou Butteaovou F. Věk zjistil, že Paula miluje V. Tháma a utekl pryč. Také se dozvěděl, že je jeho matka nemocná a rozhodl se jet domů, do Dobrušky. Matka i všichni jeho přátelé z rodné vesnice byli nadšení, jen otec si svého syna zpočátku ani nevšímal. S odstupem času už se začal s Františkem bavit a pak mu dokonce svěřoval i některé obchodní záležitosti. On se ale stále toužil vrátit do Prahy, studovat tam, věnovat se hudbě a divadlu, nechtěl zůstat kupcem. A tak, když ho otec jednou poslal na obchodní cestu, sbalil si potají své věci a z této cesty už se nechtěl vrátit. V Králíkách (cíl jeho cesty) se setkal s V. Thámem a Butteaovými, kteří se začali živit kočovným divadlem. Byli všichni promrzlí a žili v nesmírné chudobě. Setkal se tam i s Paulou, která porodila dítě s Thámem a při porodu se jí vrátil hlas. Františkův přítel Václav Thám mu rozmluvil jeho nápad věnovat se hudbě a divadlu i plánovaný útěk do Prahy. F. Věk tedy věnoval těmto svým přátelům nějaké peníze, zařídil veškeré kupecké povinnosti a vrátil se do Dobrušky, kde se začal věnovat vlastenecké činnosti.